

Anonimizirana različica

Prevod

C-287/20 – 1

Zadeva C-287/20

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

30. junij 2020

Predložitveno sodišče:

Amtsgericht Hamburg (Nemčija)

Datum predložitvene odločbe:

16. junij 2020

Tožeci stranki:

EL

CP

Tožena stranka:

Ryanair Designated Activity Company

Amtsgericht Hamburg (okrajno sodišče v Hamburgu, Nemčija)

[...] (ni prevedeno)

Sklep

V sporu

1. **EL**, [...] (ni prevedeno) Villanova di Composampiero, Italija

- tožeča stranka -

2. **CP**, [...] (ni prevedeno) Villanova di Camposampiero, Italija

- tožeča stranka -

[...] (ni prevedeno)

proti

Ryanair Designated Activity Company, [...] (ni prevedeno) Dublin, Irska

- tožena stranka -

[...] (ni prevedeno)

Amtsgericht Hamburg (okrajno sodišče v Hamburgu) [...] (ni prevedeno) dne 16. 6. 2020 sklene:

1. Postopek se prekine.
2. Sodišču Evropske unije se na podlagi člena 267 PDEU predložita ti vprašanji glede razlage prava Unije:

Ali stavka lastnega osebja dejanskega letalskega prevoznika, ki jo organizira sindikat, pomeni „izredne razmere“ v smislu člena 5(3) Uredbe (ES) št. 261/2004?

Ali je s tega vidika upoštevno to, da so pred stavko potekala pogajanja s predstavnikom oziroma predstavniki delavcev?

Obrazložitev:

1. [...] (ni prevedeno) [navedbe glede postopka pred nacionalnim sodiščem]
2. Odločitev o sporu, ki je ni mogoče izpodbijati z rednimi pravnimi sredstvi [...] (ni prevedeno), je odvisna od odgovora na vprašanji za predhodno odločanje, navedeni v izreku, ki ga bo Sodišče Evropske unije podalo v okviru postopka predhodnega odločanja.

Predstavitev predmeta spora

3. Tožeči stranki od tožene stranke zahtevata plačilo odškodnine v višini 500,00 EUR.
4. Tožeči stranki sta imeli potrjeno rezervacijo za let iz Verone [...] (ni prevedeno) v Hamburg [...] (ni prevedeno) za dan 28. 9. 2018 (številka leta: FR5074), ki naj bi ga opravila tožena stranka, pri čemer naj bi v Hamburg prispeli 28. 9. 2018 ob 14.50. Let je bil odpovedan. Razlog za odpoved je bila stavka kabinskega osebja in pilotov tožene stranke. Tožena stranka si je po napovedi stavke tri dni pred njenim začetkom prizadevala opraviti čim večje število letov. Kljub temu je menila, da je treba obravnavani let črtati.

5. Tako neposredno pred stavko kot tudi dlje časa pred njo so potekala pogajanja s predstavniki delavcev, ki pa niso vodila do dokončnega dogovora.
6. Tožena stranka je tožeči stranki o odpovedi obvestila na dan odhoda.
7. [...] (ni prevedeno) [neupoštevno]

Upoštevne določbe prava Unije

Listina Evropske unije o temeljnih pravicah [...] (ni prevedeno)

8. Člen 12 („Svoboda zbiranja in združevanja“) določa:

„1. Vsakdo ima pravico do mirnega zbiranja in združevanja na vseh ravneh, zlasti na področju političnih, sindikalnih in državljanskih zadev, kar vključuje pravico vsakogar, da skupaj z drugimi zaradi zaščite svojih interesov ustanavlja sindikate in se vanje včlanjuje. [...]“
9. Člen 28 („Pravica do kolektivnih pogajanj in ukrepov“) določa:

„Delavci in delodajalci ali njihove organizacije imajo v skladu s pravom Unije ter nacionalnimi zakonodajami in običaji pravico pogajati se in sklepati kolektivne pogodbe na ustreznih ravneh, v primeru nasprotja interesov pa do kolektivnih ukrepov za obrambo svojih interesov, vključno s stavko.“

Evropska socialna listina [...] (ni prevedeno)

10. I. del, točka 6, določa:

„Vsi delavci in delodajalci imajo pravico do kolektivnih pogajanj.“
11. II. del, 6. člen („Pravica do kolektivnega pogajanja“), določa:

„Da bi zagotavljale učinkovito uresničevanje pravice do kolektivnega pogajanja, se pogodbenice zavezujejo, da:
[...]
in priznavajo:
4. pravico delavcev in delodajalcev do kolektivnega delovanja v primerih interesnih sporov, vključno s pravico do stavke, v okviru obveznosti, ki bi izhajale iz predhodno sklenjenih kolektivnih pogodb.“

Uredba (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004

12. Uvodna izjava 14 določa:

„Kakor v okviru Montrealske konvencije je treba obveznosti dejanskih letalskih prevoznikov omejiti ali izključiti v primerih, kadar se zgodi dogodek zaradi izrednih razmer, katerim se ne bi bilo mogoče izogniti, tudi če bi bili sprejeti vsi ustrezni ukrepi. Takšne razmere lahko nastanejo zlasti v primerih politične nestabilnosti, vremenskih pogojev, ki so nezdržljivi z izvedbo zadevnega leta, tveganja, povezanega z varovanjem, nepredvidenih pomanjkljivosti, ki lahko prizadenejo varnost leta, kakor tudi ob stvkih, ki prizadenejo delovanje dejanskega letalskega prevoznika.“

13. Člen 5 („Odpoved leta“) določa:

„1. V primeru odpovedi leta: [...]

(c) imajo zadevni potniki pravico do odškodnine, ki jim jo mora plačati dejanski letalski prevoznik v skladu s členom 7 [...]

3. Dejanski letalski prevoznik ni obvezan plačati odškodnine v skladu s členom 7, če lahko dokaže, da so za odpoved leta krive izredne razmere, katerim se ne bi bilo mogoče izogniti, tudi če bi bili sprejeti vsi ustrezni ukrepi.“

14. Člen 7 („Pravica do odškodnine“) določa:

„1. Pri sklicevanju na ta člen potniki prejmejo odškodnino v višini:

(a) 250 eurov za lete do vključno 1500 kilometrov; [...]

15 [...] (ni prevedeno) [določba nacionalnega procesnega prava]

[...]

Upoštevena nacionalna sodna praksa glede vprašanj za predhodno odločanje

16. Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče, Nemčija) je v sodbi z dne 21. avgusta 2012 (številka zadeve: X ZR 138/11) razsodilo (izrek):

1 Če sindikat v okviru nesoglasij glede kolektivne pogodbe pilote letalskega prevoznika pozove k prekinitvi dela, lahko to povzroči izredne razmere v smislu člena 5(3) Uredbe (ES) št. 261/2004.

2 Letalskemu prevozniku v tem primeru ni treba plačati odškodnin za odpoved tistih letov, ki jih odpove zaradi prilagoditve voznega reda pričakovanim učinkom napovedane stavke.

Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče) je svojo odločitev med drugim obrazložilo tako (točki 25 in 26):

„Sklicevanje tožene stranke na izredne razmere ni neupoštevno zato, ker je bil položaj za toženo stranko obvladljiv.

Praviloma pri nesoglasjih glede kolektivne pogodbe ni mogoče izhajati iz tega, da je položaj obvladljiv do te mere, da se ni mogoče sklicevati na izredne razmere. Delavci se za izvedbo stavke odločijo v okviru avtonomije, ki jo imajo kot socialni partnerji, in s tem zunaj poslovanja dejanskega letalskega prevoznika. Zaradi tega letalski prevoznik tudi pri svojih zaposlenih ne more pravno upoštevno vplivati na to, ali bodo stavkali. Pri tem argument, da lahko dejanski letalski prevoznik pri stavkah v svojem podjetju izpolni zahteve in tako prepreči stavko, ni prepričljiv. S tem bi se od letalskega prevoznika zahtevalo, naj se odpove svoji pravici do ustanavljanja združenj delodajalcev in včlanjevanja vanje, ki je zagotovljena s pravom Unije, in se pri pogajanjih s sindikati vnaprej postavi v vlogo poraženca. Tega niti ne bi bilo mogoče zahtevati od letalskega prevoznika niti to ne bi bilo v dolgoročnejšem interesu potnikov.“

Pravna stališča strank

17. Tožeči stranki menita, da stavka lastnega kabinskega osebja ne pomeni „izrednih razmer“ v smislu člena 5(3) Uredbe (ES) št. 261/2004. Po njunem mnenju je treba pri vseh kolektivnih pogajanjih računati s stavkami in s tem tudi z izpadom in odpovedjo letov: gre za tipičen dogodek, ki ga je treba pričakovati pri opravljanju dejavnosti, in ne za izreden dogodek.
18. Tožena stranka meni, da sindikalna stavka pomeni izredne razmere ne glede na to, ali stavkajo zaposleni dejanskega letalskega prevoznika. Trdi, da se v Uredbi (ES) št. 261/2004 ne razlikuje niti glede na to, ali gre za stavko zaposlenih ali tretjih oseb.

Začasno pravno mnenje sodišča

19. Predložitveno sodišče meni, da je treba na vprašanji za predhodno odločanje verjetno odgovoriti nikalno.
20. Sodišče sodbo Sodišča Evropske unije z dne 17. aprila 2018 (C-195/17) razume tako, da pravica potnika do odškodnine ravno ni odvisna od tega, ali je stavka v skladu z upoštevnicimi nacionalnimi določbami delovne zakonodaje zakonita ali ne, ampak je treba kot „izredne razmere“ v smislu člena 5(3) Uredbe št. 261/2004 nasprotno opredeliti le take dogodke, ki po svoji naravi ali vzroku niso neločljivo povezani z običajnim opravljanjem dejavnosti zadevnega letalskega prevoznika in na katere ta dejansko ne more vplivati.
21. Sodišče domneva, da bo Sodišče Evropske unije – če že „divjo stavko“ šteje za obvladljiv dogodek – sindikalno organizirano stavko lastnih zaposlenih *še toliko bolj* štelo za obvladljivo (tako da na primer letalski prevoznik doseže dogovor z zadevnim sindikatom), tako da verjetno ne gre za „izredne razmere“.
22. Predložitveno sodišče po drugi strani meni, da je mogoče tudi, da bo Sodišče Evropske unije sindikalno stavko presodilo drugače, saj je ta v nasprotju z „divjo stavko“ varovana s pravom Evropske unije ter členoma 12(1) in 28 Listine o

temeljnih pravicah, in da zato sodbe z dne 17. aprila 2018 (C-195/17) ni dovoljeno razlagati tako, da velja tudi za sindikalno organizirano stavko. Tudi pravica do stavke, zagotovljena v členu 6(4) Evropske socialne listine, kot je razvidno iz njegovega uvodnega stavka in programskega načela v I. delu, točka 6, uresničuje pravico do – usklajenih – kolektivnih pogajanj. Pogodbenice jo namreč izrecno priznavajo, „da bi zagotavljale učinkovito uresničevanje pravice do kolektivnega pogajanja“. Zato bi lahko Sodišče Evropske unije v nasprotju z domnevami iz točk od 19 do 21 presodilo, da bi uporaba njegove sodne prakse za sindikalno organizirane stavke pomenila kršitev prava Evropske unije, kar bi bilo mogoče v tem primeru sklepati že na podlagi uvodne izjave 14 Uredbe (ES) št. 261/2004, v kateri je stavka na splošno opredeljena kot „izredne razmere“, pri čemer bi kršitev prava Evropske unije pomenil predvsem poseg v pravico letalskega prevoznika do ustanavljanja združenj delodajalcev in včlanjevanja vanje, varovano s pravom Unije, ki bi bil vsekakor končna posledica te uporabe.

Stanje postopka

23. Izid spora je odvisen od odgovora na vprašanja za predhodno odločanje: stanje postopka sicer tako na dejanski kot na pravni ravni dovoljuje odločitev o zadevi. V delu, v katerem je sodišče pri predstavitvi predmeta spora (točke od 3 do 7) sporne navedbe štelo za ugotovljene, se je glede tega že prepričalo.
24. [...] (ni prevedeno) [navedbe glede postopka pred nacionalnim sodiščem]
 [...] (ni prevedeno) [podpis]